

2. O sociálnom poistení. Zákon z 30. októbra 2003 461/2003 Z. z. URL: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2003/461/>
3. O starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zákon z 20. januára 2004 43/2004 Z. z. URL: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/43/>
4. O doplnkovom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zákon z 26. októbra 2004 650/2004 Z. z. URL: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/650/>
5. O emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. Dz.U. 1998 nr 162 poz. 1118. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu19981621118>

Капітан О. І.

доктор філософії з права, доцент,
Львівський національний університет
ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького
e-mail: ola.kapitan1980@gmail.com

**РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ
ЯК ВАЖЛИВА ФУНКЦІЯ ДЕРЖАВИ**

Питання цивільного захисту населення нашої держави упродовж тривалого періоду часу перебуває на піку гостроти в силу тих обставин, у яких існує наша держава. Агресивна поведінка сусідньої країни, яка вилилась у широкомасштабну війну, ще більше підсилила цю проблематику.

Подібну думку, в контексті актуальності питання цивільного захисту, також висловлюють, А. Фоменко та В. Грибан. На їх думку, нинішня вкрай гостра суспільно-політична та воєнна ситуація на сході України, поряд із традиційно незадовільним рівнем техногенної та природної безпеки, робить як ніколи актуальними питання цивільного захисту [1, с. 8].

Науковці зазначають, що цивільний захист – це функція держави, спрямована на захист населення, територій, навколишнього природного

середовища та майна від надзвичайних ситуацій (далі НС) шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їх наслідків і надання допомоги постраждалим у мирний та в особливий період [1, с. 8].

Водночас, вчені підкреслюють, що Україна як держава та гарант права громадян на захист свого життя і здоров'я від наслідків аварій, катастроф, пожеж, стихійного лиха, створила єдину державну систему цивільного захисту, що має на меті захист населення від небезпечних наслідків аварій і катастроф стихійних лих техногенного, природного, соціально-політичного та воєнного походження [1, с. 8].

Відповідно до ст. 3 Кодексу цивільного захисту України від 2 жовтня 2013 року, правову основу цивільного захисту складають «Конституція України, цей Кодекс, інші закони України, чинні міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також акти Президента України та Кабінету Міністрів України» [2].

Аналізуючи реалії та перспективи нормативно-правового регулювання цивільного захисту в Україні, М. В. Грищук, також зауважує, що нормативно-правове регулювання вищеназваних питань в Україні здійснюється на трьох рівнях: конституційному, законодавчому та нормативному [3].

У згадуваному нами Кодексі цивільного захисту України від 2 жовтня 2013 року, цивільний захист визначається, як «комплекс заходів, які реалізуються на території України в мирний час та в особливий період і спрямовані на захист населення, територій, навколишнього природного середовища, майна, матеріальних і культурних цінностей від надзвичайних ситуацій та інших небезпечних подій, запобігання виникненню таких ситуацій та подій, ліквідацію їх наслідків, надання допомоги постраждалим, здійснення державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки [2].

Варто також акцентувати увагу на основних принципах здійснення

цивільного захисту, якими є: «1) гарантування та забезпечення державою конституційних прав громадян на захист життя, здоров'я та власності, а також виконання у воєнний час норм міжнародного гуманітарного права; 2) комплексного підходу до вирішення завдань цивільного захисту; 3) пріоритетності завдань, спрямованих на рятування життя та збереження здоров'я громадян; 4) максимально можливого, економічно обґрунтованого зменшення ризику виникнення надзвичайних ситуацій; 5) централізації управління, єдиноначальності, підпорядкованості, статутної дисципліни Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, аварійно-рятувальних служб; 6) гласності, прозорості, вільного отримання та поширення публічної інформації про стан цивільного захисту, крім обмежень, встановлених законом; 7) добровільності – у разі залучення громадян до здійснення заходів цивільного захисту, пов'язаних з ризиком для їхнього життя і здоров'я; 8) відповідальності посадових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування за дотримання вимог законодавства з питань цивільного захисту; 9) виправданого ризику та відповідальності керівників сил цивільного захисту за забезпечення безпеки під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт [2].

Автори електронного підручника «Безпека життєдіяльності та цивільний захист», О. Г. Левченко, О. В. Землянська, Н. А. Праховнік та В. В. Зацарний, у контексті цивільного захисту акцентують увагу на тому, що ця царина охоплює відповідні безпекові питання, якими є: безпека людини, безпека суспільства та національна безпека. Вчені вважають, що: «безпека людини – невід'ємна складова характеристики стратегічного напрямку людства, який(у) Організація Об'єднаних Націй (ООН) визначила як «сталий людський розвиток», який приводить (зумовлює) не тільки до економічного, а й до соціального, культурного, духовного зростання, яке сприяє гуманізації менталітету громадян і збагаченню позитивного загальнолюдського досвіду. Люди створюють суспільство, яке держава має

охороняти, тому наявне таке поняття, як безпека суспільства.

Безпека суспільства – загальний термін для визначення зусиль, спрямованих на подолання сучасних загроз безпеці суспільства. Поняття «безпеки суспільства» сформувалося внаслідок усвідомлення феноменів ідентичності й згуртованості суспільства як джерел нестабільності. Забезпечення безпеки людини, а відповідно і суспільства формує поняття національної безпеки.

Національна безпека – захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства й держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам» [4, с. 12].

Отже, підсумовуючи викладене вище можемо констатувати надзвичайну важливість питання цивільного захисту населення України, значимість якого в умовах воєнного стану, спричиненого широкомасштабною збройною агресією російської федерації, що своїми терористичними діями намагається завдати якомога відчутніших втрат цивільному населенню нашої держави, виросла у багато разів.

У контексті правового регулювання сфери цивільного захисту варто підкреслити, що його основу становить значний масив нормативно-правових актів, спрямованих на реалізацію положень Конституції України та забезпечення якнайширшого кола безпекових питань, що стосуються цивільного захисту населення держави.

Список використаних джерел:

1. Фоменко А., Грибан В. Цивільний захист в Україні: створення та функціонування. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 1. С. 7–14.
2. Кодекс цивільного захисту України від 2 жовтня 2012 року № 5403-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 34–35. Ст. 458.
3. Грищук М. В. Нормативно-правове регулювання цивільного захисту в Україні: реалії

та перспективи. Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2015. № 1(11). URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles /2015/n1/15hmvrtп.pdf>.

4. Безпека життєдіяльності та цивільний захист [Електронний ресурс]: підручник для студ. спеціальностей з природничих, соціально-гуманітарних наук та інженерно-комунікаційних технологій / О. Г. Левченко, О. В. Землянська, Н. А. Праховнік, В. В. Зацарний; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Електронні текстові дані (1 файл: 10,2 Мбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 267 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/07b44994-8442-45cb-afbd-489e8325d23a/content>

Кубрак О. В.

старший викладач

Сумський національний аграрний університет

e-mail: kubrak1970@ukr.net

ДЕЩО ПРО ПРАВА ТА СВОБОДИ ЖІНОК З ІНВАЛІДНІСТЮ

Жінки з інвалідністю, на жаль, часто позбавлені можливості отримати бажану освіту, сексуальне самовираження і шансів стати батьками. Оскільки материнство суспільством зазвичай сприймається як найвище жіноче досягнення, жінки з інвалідністю часто не можуть реалізувати себе через громадські упередження, державну політику та культурні норми. У світі, де еталоном вважається «тілесна краса» – молоде атлетичне тіло, жінки з інвалідністю випробовують особливу дискримінацію. Інвалідизуючі стереотипи представляють жінок з інвалідністю як недостатньо жіночних, асексуальних або не здатних виростити своїх дітей, іншими словами, відмовляють в атрибутах, приписаних «нормальним» жінкам, тобто без інвалідності. Їм залишається переживати почуття втрати, суму і страждань, які асоціюються з особистою невдачею. Крім того, жінки-інваліди випробовують сильну дискримінацію в трудовій та сімейній сферах. У світовому масштабі вони частіше опиняються на найменш бажаних робочих місцях з низькою оплатою праці і стають найбільш бідними серед бідних. Жінки